

ného nevylučuje však, třebaže řidič povozu Josef J. v řízení trestním byl osvobozen, vyvinění žalovaného aspoň částečné ve smyslu § 2 aut. zák., podaří-li se mu dokázat, že Josefa J-a stíhá civilní zavinění, spoluzavinění na škodě žalobkyně a do jaké míry. Na tom nic nemohou měnit úvahy žalobkyně o účelu a smyslu předpisu zákona o ručení silostrojů, neboť tento zákon není zákonem podpůrným, jak žalobkyně míní, nýbrž zákonem speciálním pro úrazy přivoděné jízdou silostrojů zvláště vydaným.

Čís. 8208.

Pozemková reforma.

Budovy náležející k zemědělskému hospodářství na převzaté půdě nelze samostatně honorovati jako investice, nýbrž přísluší za ně jen případná přírážka ve smyslu § 3 a 4 nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. v doslovu nařízení ze dne 21. září 1922, čís. 296 sb. z. a n. K budovám těm náležejí i dělnické byty.

(Rozh. ze dne 10. srpna 1928, R I 512/28.)

Soud první stolice (zemský soud v Praze) zamítl stížnost majitele zabraného majetku do rozhodnutí Státního pozemkového úřadu o přejímací ceně. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl. Důvody: Jde o to, zdali stěžovateli patří nárok za investice jemu již původně přiznané ve výši 133.484 Kč 75 h či jen 3.353 Kč 75 h přiznaných v nově stanovené ceně přejímací. Rozdíl 130.131 Kč vznikl tím, že z původního ocenění vyloučeny byly u dvora T. vestavba koníren a sýpky oceněná na 16.862 Kč 45 h a stavba dělnických bytů oceněná na 48.578 Kč 25 h, celkem 65.440 Kč 70 h a u dvora D. polní kolna a stodola oceněná na 4.260 Kč 49 h a stodola uvnitř dvora oceněná na 60.429 Kč 81 h dohromady 64.690 Kč 30 h. Vyloučení těchto částek odůvodňuje Státní pozemkový úřad tím, že jde o budovy hospodářské, za něž cena zahrnuta jest již v bonitní přírážce přiznané podle § 3 (2) vládního nařízení ze dne 21. ledna 1921, čís. 53 sb. z. a n. ve znění vládního nařízení čís. 296 z r. 1922 a že nelze za ně žádati samostatné zvýšení podle § 43 (2) zákona náhradového, opíraje se o rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně ze dne 19. října 1926 R I 828/26 sb. čís. 6830. Plně přisvědčiti jest mínění, že v cenách stanovených tabulkami II. citovaného nařízení zahrnuta jest již i cena staveb hospodářských, správních a obytných, pokud slouží nebo jsou určeny k provozu hospodářství. To stanoví výslovně § 8 (6) cit. nařízení. Než rekursní soud nesdílí mínění, že ocenění podle tabulek II. a ustanovení § 3 (2) o bonitní přírážce vylučuje vždy zvláštní zvýšení za investice podle § 43 (2) náhr. zák. Podle tohoto § jest oceniti inves-

tice provedené po 1. srpnu 1914, když jejich užitek ještě trvá nebo pravděpodobně se dostaví a když sledovaly jedině účel, by docíleno bylo větší výnosnosti neb udržen byl dobrý stav majetku při intensivním způsobu hospodaření podle nákladů stavebních s odečtením úmoru podle počtu let a podle druhu zařízení. Toto ustanovení obsahoval zákon náhradový čís. 329 z r. 1920, vydaný před vlád. nařízením čís. 53 z r. 1921 a podržel je i ve znění upraveném zákonem čís. 220 z r. 1922 vydaným po zmíněném nařízení. Zákon sám v § 43 nerozeznává mezi investicemi záležejícími v budovách zmíněných v § 8 čís. 6 zmíněného vládního nařízení a investicemi jiného druhu, budovy v § 8 čís. 6 řečeného nařízení uvedené z pojmu investic nevyklučuje a pojem investic samých neurčuje, omezuje se jen na vyčtení znaků shora uvedených ve příčině trvajících ještě užitku a cíle jimi sledovaného. Pro vyloučení budov podle § 8 čís. 6 cit. nařízení z ocenění jako investic uvéstí lze a dovolávané rozhodnutí nejvyššího soudu uvádí jen ustanovení § 3 nařízení a tabulky. Než § 11 téhož nařízení stanoví ve svém odstavci 3, že kromě ocenění podle tabulek I. až IV. má býti oceněna zvláště hodnota investic v § 43 (1) zák. náhr., — scil. tehdejšího čís. 329 z r. 1920, který ve znění zákona čís. 220 z r. 1922 byl rozdělen na odstavce dva, první a druhý, — pokud na ně nebyl již vzat plně zřetel po rozumu § 3 téhož nařízení. Z ustanovení toho podle názoru rekursního soudu sluší vyvozovati, že za investice, není-li jejich cena uhrazena již plně přírůžkou bonitní, podle § 3 nařízení, sluší vždy poskytnouti náhradu další až do výše ceny stanovené podle § 43 zákona náhradového. Že odstavec (3) § 11 nařízení má na mysli i budovy vypočtené v § 8 čís. 6 nařízení, tedy budovy k zemědělskému hospodaření sloužící, plyne z toho, že o budovách hospodářského a lesního průmyslu jedná zvláště v odstavci § 12 cit. nař. Důsledkem toho soud rekursní má za to, že může usuzovati, že z investic § 43 zákona náhradového zásadně nelze vyloučiti budovy hospodářské, mají-li ovšem vlastnosti tam uvedené. Investicí rozumí se podle pojmu slova toho, když § 43 vylučuje výslovně náklady udržovací, náklad na pořízení nových objektů, nebo na podstatnou přeměnu objektů tu jsoucích vůbec; podle obecného pojmu tedy náklad na nové budovy hospodářské z investic podle § 43 zák. vyloučiti nelze. Že budovy shora uvedené, jichž týče se rozdíl mezi oceněním dřívějším a nynějším, byly zřízeny po 1. srpnu 1914 nutno bezpečně usuzovati z toho, že Státní pozemkový úřad je v původním ocenění za investice uznal a nepopírá, že jde o budovy po řečeném dni pořízené. Nelze též popírati, že užitek z budov těch dosud trvá, ježto existují a účelu svému slouží; také nutno přisvědčiti k tomu, že všechny tyto budovy, čítajíc v to i dělnické domky, sledovaly jedině účel, by udržen byl dobrý stav majetku při intensivním způsobu hospodaření. Jsou tedy splněny všechny podmínky § 43 zákona a nutno řečené stavby považovati za investice, za něž přísluší náhrada podle § 11 (3) nař.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil rekursnímu soudu, by, nepřihlížeje k důvodu, z něhož zrušil usnesení prvního soudu, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Odkazuje se především na zdejší čís. 6380 (čís. 5 a 7) sb. n. s. kde otázka, zda budovy náležející k zemědělskému hospodářství na převzaté půdě dlužno samostatně honorovati jako investice podle § 43 náhr. zák., rozřešena jest záporně v ten rozum, že za ně přísluší jen případná přírážka ve smyslu § 3 a 4 nař. čís. 53/21 ve znění nař. čís. 296/22 a dodává se vzhledem k vývodům rekursního soudu, jenž hájí názor opačný, jen toto: Mínění rekursního soudu odporuje zcela jasným předpisům cís. nařízení, jež podle § 41 (2) náhr. zákona má moc zákona, ježto § ten úkol zákonodárce na ně v mezích tam naznačených přenesl. Rekursní soud chce budovy, pokud pocházejí z doby po 1. srpnu 1914, honorovati dvojím způsobem: jednak přírážkou podle § 3 a 4 cit. nařízení, jednak, pokud tato přírážka hodnotu jejich nekryje, dalším oceněním podle § 43 (2) náhr. zák. Ale již tato složitost oceňovacího postupu ukazuje neudržitelnost tohoto hlediska: kdyby to byl zákon tak obmyslel, nebylo třeba, by se budovy v dobrém stavu honorovaly napřed přírážkou podle § 3 a 4 a pak ještě zvláštním oceněním, nýbrž by bylo stačilo honorovati je pouze podle tohoto zvláštního ocenění. Rekursní soud přezírá naprosto povahu budov potřebných k provozu zemědělského hospodářství, která záleží v tom, že budovy ty nenesou samostatného užitku, nýbrž je jich jen nutně třeba, by zemědělská půda mohla býti řádně obhospodařována a využítkována, takže užitek jejich jest obsažen v užitku této půdy a proto cena jejich jest zahrnuta již v ceně tabulek, jak § 2 čís. 2, § 3 a § 8 čís. 6 cit. nař. čís. 53/21 a pak samy tabulky výslovně praví, jinak udržování budov je pro hospodáře vlastně břemenem. Proto se honorují budovy ty jen, jsou-li výstavné a dobře zachované a to jen zvláštní přírážkou podle § 3 a 4 cit. nař. Proto nevystihuje rekursní soud ani § 11 (3) cit. nař., podle něhož hodnota investic podle § 43 (1) náhr. zák. má býti zvláště oceněna, pokud na ně nebyl plně vzat zřetel po rozumu § 3 téhož nařízení: to nemá ten smysl, že by nařízení mělo za to, že budovy potřebné k zemědělskému hospodaření nebyly by přírážkou podle § 3 (a 4) plně kryty (to by bylo mohlo nařízení předepsat přírážky s vyšší maximální hranicí, tak by každá hodnota v ní byla kryta, kdežto ono v čís. 296/22 hranici tu snížilo), nýbrž ten, že tu mohou býti i budovy, jež k zemědělskému hospodářství nepatří a tudíž vůbec v ceně zemědělské půdy podle tabulek a tudíž v přírážce podle § 3 a 4 zahrnuty nejsou. Některé z nich uvádí § 12 (jemuž proto rekursní soud rovněž správně neporozuměl), t. j. budovy náležející k průmyslu, jako pivovary, lihovary, cukrovary, cihelny atd., k čemuž poukázati dlužno na § 3 a) zák. záb., podle něhož budovy ty nejsou ze záboru vyloučeny, když vedle hospodářské samostatnosti nemají také ještě samostatnost právní, t. j. nejsou zapsány v samostatné knihovní vložce. Mohou však to býti také budovy neprůmyslové, na př. letohrádky a pod. Zkrátka budovy hospodářské, správní a obytné, jak je § 8 čís. 6 nař. jmenuje, jsou zahrnuty už v ceně tabulek a může na ně zvláštní zřetel býti vzat jen přírážkou podle § 3 a 4 cit. nař., jsou-li pro to předpoklady tam vytčené. Jest tudíž

jen otázkou, zda sporné budovy všechny patří pod jeden z těch tří typů. Že sem patří konírny, sýpky, kolna a stodoly, je na výsost jasno a jde jen o dělnické byty. Patří-li však sem docela určitě obytné budovy, sloužící pro úřednictvo a zřízenectvo na př. pro správce statku, šafáře, poklasné atd., proč by sem neměly patřit i dělnické byty, jež jsou zřejmě součástí deputátu a slouží tedy k hospodářství zemědělskému potud, by zajištěn byl dostatečný kmen stálého dělnictva povinného prací na statku. Co se týče otázky, byl-li Státní pozemkový úřad na své prvotní rozhodnutí o investicích vázán, když nebylo napadeno a usnesení jeho bylo zrušeno pouze z důvodu nedostatečného zjištění výměry, nemůže se jí nejvyšší soud zabývat, an majitel statku stížnosti nepodal.

Čís. 8209.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Manžel vinný rozvodem nemůže žádati za rozluhu podle § 17 zák., kdyby se to jevílo býti proti dobrým mravům, tak zejména, když se dopustil skutku rozvod (rozluhu) zakládajícího schválně za tím účelem, by druhou stranu k rozvodu dohnal a takto si opatřil důvod k rozluce.

(Rozh. ze dne 10. srpna 1928, R I 561/28.)

Manželství bylo rozvedeno od stolu a lože z viny manžela. Návrh manžela, by byla povolena rozluha manželství, soud prvního stádu zamítl. Důvody: Manželka s rozlukou nesouhlasí. Jde o to, zda o rozluhu podle § 17 zák. rozl. žádati může manžel, který jest samojediný vinen na rozvodu. Zákon sice v § 17 rozl. zák. ustanovuje, že může každý manžel žádati za rozluhu na podkladě provedeného již sporu o rozvod, avšak ustanovení to nestačí, že by každému manželovi za všech okolností musela rozluha býti povolena podle § 17 rozl. zák. Tomu svědčí také doslov zákona, podle něhož jest soudům uloženo, by podle zásad řízení nesporného (§ 2 nesp. říz.) vyšetřily, zdali by skutečnosti ve sporu o rozvod na jevo vyšlé byly již tehdy odůvodnily výrok o rozluce, kdyby na rozluhu bylo bývalo žalováno. Manželství toto bylo rozvedeno jen z viny manželovy a o manželce nevyšlo nic závadného na jevo, zejména nebylo potvrzeno nic z toho, z čeho ji manžel obviňoval. Byla by se tedy mohla podle § 17 rozl. zák. domáhati rozluky manželka nikoliv však manžel. Příčilo by se dobrým mravům a bylo by porušením platného právního řádu, kdyby právo podle § 17 rozl. zák. mělo býti přiznáváno proti manželčině vůli také provinilému manželovi, jehož vinou došlo k rozvodu, ale jenž by sám nemohl pochoditi se žalobou o rozluhu. Takový postup byl by obcházením rozl. zákona, jenž přece také ustanovením § 13 poslední odstavec poukazuje k § 10 min. nař. ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák. a projevuje zřetelně, »že platné manželství má býti chráněno proti každému svémocnému odporu«. Rekursní soud